

Grøn omstilling ved Østrup, Skeby og Gerskov kirker i Bogense provsti begyndte med, at vi fik et nyt varmeanlæg til Østrup kirke



..og en varmestyring, der minimerer opvarmningstiden



Vi er blevet selvforsynende med alterbuketter





Vi tog andre
initiativer...





BLIV GRØN KIRKE

TJEKLISTE TIL AT BLIVE EN MERE
KLIMA- OG MILJØVENLIG KIRKE



GODE GRUNDE TIL AT BLIVE EN GRØN KIRKE:

- ✓ Glæde og respekt for hele Guds skaberværk
- ✓ Klima-, miljø- og naturhensyn
- ✓ Global retfærdighed
- ✓ Penge og ressourcer at spare



Grøn kirkes
50 punkts tjekliste –
en god vej til
kirkernes grønne
omstilling

BLIV GRØN KIRKEGÅRD

TJEKLISTE TIL AT BLIVE
EN MERE KLIMA- OG
MILJØVENLIG KIRKEGÅRD

GODE GRUNDE TIL AT BLIVE EN GRØN KIRKEGÅRD

- GLÆDE OG RESPEKT FOR HELE GUDS SKABERVÆRK
- KLIMA-, MILJØ- OG NATURHENSYN
- GLOBAL RETTFÆRDIGHED
- PENGE OG RESSOURCER AT SPARE



Grøn kirkegårds
50 punkts tjekliste

I 2008 foretog EnergiTjenesten energigennemgang af Skeby kirke



Energigennemgang af Bogense provstis kirker, præstegårde og sognegårde 2013 - 14

Særslev kirke



Energigennemgang 2013

Oversigt over besparelser

Bogense Provsti, 25 sogne

Anvendte priser, alle inkl. moms og afgifter												
	El (kirke, sognehus, præstegård)	2,00	kr./kWh									
	El (graverfaciliteter)	1,50	kr./kWh	nettopris ved delvis fradrag for moms og elafgift								
	Olie	12,00	kr./liter									
	Naturgas	9,00	kr./m3									
	Fjernvarme (Bogense)	0,43	kr./kWh	ekskl faste afgifter								
	Fjernvarme (Otterup)	0,52	kr./kWh	ekskl faste afgifter								
Forslag												Tilbage-
	Besparelser:	kWh/år	kr./år	liter/år	kr./år	m3/år	kr./år	kWh/år	kr./år	I alt	Investering	tid
										kr./år	kr.	år
Bederslev Sogn												
Graverfaciliteter	Eftersyn af dør + dørlukker	600	1.200	-	-	-	-	-	-	1.200	1.500	1,3
Kirken	Indstil hygrostat på orgeltemperatur	400	800	-	-	-	-	-	-	800	0	0,0
Kirken	Evt. ændret praksis for frostsikring	500	1.000	-	-	-	-	-	-	1.000	0	0,0
Kirken	Følg elforbruget regelmæssigt	?								?		
Bogense Sogn												
Kirken	Sænk temperaturen i kirken		-	-	-	-	-	15.000	6.450	6.450	2.000	0,3
Kirken	Reparation af dør i våbenhus		-	-	-	-	-	1.000	430	430	5.000	11,6
Kirken	Udskiftning af udendørs belysning	2.500	5.000	-	-	-	-	-	-	5.000	25.000	5,0
Offentligt toilet	Udskiftning af døre	1.000	2.000	-	-	-	-	-	-	2.000	20.000	10,0
Graverfacilitet	Opsætning af luft/luft varmepumpe	3.000	6.000	-	-	-	-	-	-	6.000	15.000	2,5
Sognehus	Reducere varmen i kælderen		-	-	-	-	-	5.000	2.150	2.150	0	0,0
Sognehus	Eftersyn af dør og vinduer		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sognehus	Indregulering af varmeanlæg		-	-	-	-	-	1.000	430	430	1.500	3,5
Præstegården	Ingen rentable forslag		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ejlby Sogn												
Kirken	Ændret varmestyring	12.500	25.000	-	-	-	-	-	-	25.000	5.000	0,2



Bogense provsti fik lavet et Klimakatalog til alle menighedsråd.

Klimakataloget udregner Bogense provstis samlede CO₂-udledning og angiver 30 forslag til nedbringelse af CO₂-udledningen.

Klimakataloget kan ses på www.bogenseprovsti.dk

Oversigt over energiforbrug og CO2-udledning

Bogense Provsti, 27 sogne

Anvendte værdier for CO2 pr. energienhed

El	0,165	kg/kWh
Olie	2,650	kg/liter
Naturgas	2,255	kg/m3
Fjernvarme	0,065	kg/kWh
Træpiller	0,000	kg/kg
Naturgas m3 omregnet til kWh	11	kWh/m3

Kirker		2013-14					2017					2019					Diff. 13/14 til 2019	
		El kWh	Gas m3	Olie liter	Fjv. kWh	CO ₂ tons	El kWh	Gas m3	Olie liter	Fjv. kWh	CO ₂ tons	El kWh	Gas m3	Olie liter	Fjv. kWh	CO ₂ tons	Realiseret CO ₂ - besparelse	
Bederslev Kirke	Bederslevvej 7	17.306				2,9	17.306			2,9	12.296					2,0	0,8	29%
Skt. Nikolaj Kirke, Bogense	Kirkestræde 39	11.626			105.740	8,8	11.626		105.740	8,8	10.860			84.347	7,3	1,5	17%	
Ejlby Kirke	Ejlbyvej 60	21.000				3,5	16.100			2,7	15.431				2,5	0,9	27%	
Grindløse Kirke	Bladstrupvej 49	4.500	2.600			6,6	6.500	3.310		8,5	7.172	4.391			11,1	-4,5	-68%	
Guldbjerg Kirke	Guldbjergvej 29	22.000				3,6	22.000			3,6	18.953				3,1	0,5	14%	
Hjadstrup Kirke	Horsebækvej 116	31.677				5,2	23.000			3,8	23.368				3,9	1,4	26%	
Hårslev Kirke	Præstegårdsvænget 1	3.500	8.000			18,6	3.500	8.000		18,6	6.629	9.806			23,2	-4,6	-25%	
Klinte Kirke	Klintevej 22	12.000		4000		12,6	6.250	3200		9,5	9.397		5168		15,2	-2,7	-21%	
Krogsbølle Kirke	Krogsbølle Bygade 49	6.000	6.107			14,8	5.300	5.100		12,4	3.581	4.175			10,0	4,8	32%	
Lunde Kirke + graverfac.	Vestergårdsvej 13	3.000	4.500			10,6	1.600	3000		8,2	9.759	2.565			7,4	3,2	31%	
Melby Kirke	Melbyvej 82	37.500				6,2	28.000			4,6	20.036				3,3	2,9	47%	
Hasmark Kirke	Østerballevej 1	19.000				3,1	10.700			1,8	9.623				1,6	1,5	49%	
Norup Kirke	Norupvej 111	3.900	4.316			10,4	3.750	3.500		8,5	4.196	3.312			8,2	2,2	21%	
Nørre Højrup Kirke	Kirkevej	14.000				2,3	11.500			1,9	7.301				1,2	1,1	48%	
Nørre Næraa Kirke	Nørre Næraavej 56	53.200				8,8	35.200			5,8	19.762				3,3	5,5	63%	
Nr. Sandager Kirke	Kirkemosevej 9	7.500		8000		22,4	8.000	6600		18,8	9.113		5149		15,1	7,3	32%	
Ore Kirke	Middelfartvej 138	8.500		9000		25,3	8.500	7650		21,7	3.325		3100		8,8	16,5	65%	
Otterup Kirke	Bakkevej 2	3.800			103000	7,3	3.800		87550	6,3	8.311			96010	7,6	-0,3	-4%	
Padesø Kirke		22.000				3,6	21.250			3,5	21.250				3,5	0,1	3%	
Skamby Kirke	Bredgade 38	6.400	7892			18,9	6.400	6.712		16,2	3.321	8.637			20,0	-1,2	-6%	
Skovby Kirke	Middelfartvej 30	11.255	12.375			29,8	11.255	6.625		16,8	7.929	4.104			10,6	19,2	65%	
Sørsløvs Kirke	Kirkevej 2	8.000	7.400			18,0	6.200	6.200		15,2	2.484	6.527			15,2	2,7	15%	
Søndersø Kirke + graverfac	Kirkevænget 1	7.180	11.862			27,9	7.180	11.862		27,9	8.287			76.831	6,4	21,6	77%	
Øggerlev Kirke	Øggerlevvej 51	4.700		2750		8,1	4.700	1485		4,7	3.300		2215		3,8	-4,5	-33%	
Veflinge Kirke	Axel Brahesvej 7A	2.330	9.000			20,7	2.330	6.000		13,9	2.330	5.094			11,9	8,8	43%	
Vigerslev Kirke	Ørritslevvej 3	5.500		11000		30,1	5.500	6666		18,6	15.244		2667		9,6	20,5	68%	
Langesø Skovkapel	Dyrehavelund 3	30.923				5,1	15.462			2,6	29.102				4,8	0,3	6%	
Skeby Kirke	Ørritslevgade 50	10.000				1,7	10.000			1,7	11.343				1,9	-0,2	-13%	
Østrup Kirke	Klintebjergvej 73	24.000				4,0	24.000			4,0	23.946				4,0	0,0	0%	
Gerskov Kirke	Gerskov Bygade 7	13.000				2,1	13.000			2,1	7.252				1,2	0,9	44%	
Total, for kirkerne		425.297	74.052	34.750	208.740	342,8	349.909	57.399	28.579	193.290	275	335.981	48.621	17.303	257.188	227,6	115,2	34%

Præstegårde og sognegårde i Bogense Provsti



								2015			2019						Diff. 2015 til 2019			
Præstegårde og sognegårde								El 2015	Varme 20	Energivar	CO ₂ 2015	El/elvarm	Varmepu	Træpiller	Gas	Olie	Fjv.	CO ₂ 2019	Realiseret CO ₂ -besparelse	
Bygning	Energi-mærke	År	Areal	m2	kWh	mængde	enhed	tons	kWh	kWh	kg	m3	liter	kWh	tons					
Bogense Præstegård	Teglgårdsvej 3		5400	Bogense	Boligen	D	2009	166							24885	2,7				
Grindløse Præstegård	Bladstrupvej 49	Grindløse	5400	Bogense	Boligen	D	2009	243					812			2,0				
Hårslev Præstegård	Præstegårdsvænget 4	Hårslev	5471	Søndersø	Boligen	D	2016	285	3484	2089	m3 gas	5,3	3484	3774		9,1	-3,8	-72%		
	Præstegårdsvænget 4	Hårslev	5471	Søndersø	Konf.stue	G	2009	109	9265				0	6688		1,1				
	Præstegårdsvænget 4	Hårslev	5471	Søndersø	Graverfac.											0,9				
Krogshøj Præstegård	Krogshøj Bygade 64	Krogshøj	5450	Otterup	Boligen	E	2016	367	13824	4282	m3 gas	11,9		3317		8,7	3,3	27%		
					Konf.stue	C	2009	101						1347		3,0				
Nørre Næraa Præstebolig	Nørre Næraavej 56	Nr. Næraå	5450	Otterup	Boligen	E	2016	330	4445	3800	m3 gas	9,3	5553	3628		9,1	0,2	2%		
					Kirkeskole	D?	2009	132						1521		3,8				
Otterup Præstegård	Søndergade 33	Otterup	5450	Otterup	Boligen	D	2016	296	ej oplyst						46.210	4,5				
Skovby Præstegård	Middelfartvej 33		5400	Bogense	Boligen	E	2016	308	4468	4833	m3 gas	11,6	4468	3883		9,5	2,1	18%		
Sørslev Præstegård	Kirkevej 4	Sørslev	5471	Søndersø	Boligen	D	2009	320						4825		3,2				
Søndersø Præstegård	Langebyende 2		5471	Søndersø	Boligen	D	2016	305	6635	6325	m3 gas	15,4	6635			74.869	6,0	9,4	61%	
Vejlinge Præstegård	Axel Drakevej 13		5471	Vejlinge	Boligen	C	2017	397	6088	5100	m3 gas	12,5	0	17.520		2,9	9,6	77%		
Vigerslev Præstegård	Granbakken 11		5462	Morud	Boligen	E	2009	185								41.170	4,2			
Østrup Præstegård	Præstevejen 8	Østrup	5450	Otterup	Boligen	D	2016	422	5199	2704	m3 gas	7,0	5199	2704		7,0	0,0	0%		
Lunde Gl. Præstegård	Vestergårdsvej 11	Lunde	5450	Otterup	Provsti	G	2013	235						3637		8,7				
Bogense Sognehus	Teglgårdsvej 1		5400	Bogense	Sognehus	C	2016	280	ej oplyst						50.590	3,6				
	Kirkebakken				Graverfac.											1,1				
Otterup Menighedshus	Bakkevej 2A		5450	Otterup	Sognehus	C	2009	296								21.730	1,7			
	Bakkevej 4		5450	Otterup												26.214	1,9			
Skovby Sognehus	Middelfartvej 28	Skovby	5400	Bogense	Sognehus	A ₂₀₁₅	2021	201	3000	5500	liter olie	15,1		8.000		1,3	13,8	91%		
Total, for præstegårde og sognegårde																85.350	32.216			
												10 stk.								
										Sum energiforbrug	421.331	32.216	0	77.269	17.303	542.856			Heraf fossil	
										Sum CO₂-udledning	69,5	5,3	0	174,2	45,9	35,3	330,2		67%	

Præstegårde og sognegårde i Bogense Provsti



										2015		2019					Diff. 2015 til 2019				
Præstegårde og sognegårde		Bygning	Energi- mærke	År	Areal	El 2015	Varme 20	Energivar	CO ₂ 2015	El/elvarm	Varmepu	Træpiller	Gas	Olie	Fjv.	CO ₂ 2019	Realiseret CO ₂ - besparelse				
					m ²	kWh	mængde	enhed	tons	kWh	kWh	kg	m ³	liter	kWh	tons					
Bogense Præstegård	Teglårdsvej 3			5400	Bogense	Boligen	D	2009	166							24885	2,7				
Grindløse Præstegård	Bladstrupvej 49	Grindløse		5400	Bogense	Boligen	D	2009	243		888		812				2,0				
Hårslev Præstegård	Præstegårdsvænget 4	Hårslev		5471	Søndersø	Boligen	D	2016	285	3484	2089	m ³ gas	5,3	3484		3774	9,1	-3,8	-72%		
	Præstegårdsvænget 4	Hårslev		5471	Søndersø	Konf.stue	G	2009	109	9265			1,5	0	6688		1,1				
	Præstegårdsvænget 4	Hårslev		5471	Søndersø	Graverfac.											0,9				
Krogshøj Præstegård	Krogshøj Bygade 64	Krogshøj		5450	Otterup	Boligen	E	2016	367	13824	4282	m ³ gas	11,9	7200		3317	8,7	3,3	27%		
						Konf.stue	C	2009	101							1347	3,0				
Nørre Næraa Præstebolig	Nørre Næraavej 56	Nr. Næraå		5450	Otterup	Boligen	E	2016	330	4445	3800	m ³ gas	9,3	5553		3628	9,1	0,2	2%		
						Kirkeskole	D?	2009	132							1521	3,8				
Otterup Præstegård	Søndergade 33	Otterup		5450	Otterup	Boligen	D	2016	296	ej oplyst							9283		46.210	4,5	
Skovby Præstegård	Middelfartvej 33			5400	Bogense	Boligen	E	2016	308	4468	4833	m ³ gas	11,6	4468		3883	9,5	2,1	18%		
Særslev Præstegård	Kirkevej 4	Særslev		5471	Søndersø	Boligen	F	2009	326					5000		4025	9,9				
Søndersø Præstegård	Langbyende 2	Søndersø		5471	Søndersø	Boligen	D	2016	305	6635	6325	m³ gas	15,4	6635		74.069	6,0	9,4	64%		
Veflinge Præstegård	Axel Brahesvej 13			5474	Vejlinge	Boligen	C	2017	397	6000	5100	m ³ gas	12,5	0	17.528		2,9	9,6	77%		
Vigerlev Præstegård	Grænbakken 11			5462	Mørud	Boligen	F	2009	185							41.170	4,2				
Østrup Præstegård	Præstevejen 8	Østrup		5450	Otterup	Boligen	D	2016	422	5199	2704	m ³ gas	7,0	5199		2704	7,0	0,0	0%		
Lunde Gl. Præstegård	Vestergårdsvej 11	Lunde		5450	Otterup	Provsti	G	2013	235							3637	8,7				
Bogense Sognehus	Teglårdsvej 1			5400	Bogense	Sognehus	C	2016	280	ej oplyst							1850		50.590	3,6	
	Kirkebakken					Graverfac.											6365		1,1		
Otterup Menighedshus	Bakkevej 2A			5450	Otterup	Sognehus	C	2009	296								1811		21.730	1,7	
	Bakkevej 4			5450	Otterup												1180		26.214	1,9	
Skovby Sognehus	Middelfartvej 28	Skovby		5400	Bogense	Sognehus	A ₂₀₁₅	2021	201	3000	5500	liter olie	15,1		8.000		1,3	13,8	91%		
Total, for præstegårde og sognegårde										85.350	32.216			0	28.648	0	285.668	102,6	34,6	25%	
												10 stk.									
										Sum energiforbrug		421.331	32.216	0	77.269	17.303	542.856		Heraf fossil		
										Sum CO₂-udledning		69,5	5,3	0	174,2	45,9	35,3	330,2	67%		

Finansieringsplan for konvertering af varmeanlæg / Bogense provsti

Bygninger	Varmekilde i dag	Nyt varmeanlæg	Investering i nyt varmeanlæg			
			2025	2026	2027	2028
Krogsbølle præsteg og konf	Gas (11,7t)	Jordvarme og sol	425.000			
Klinte kirke	Olie (15,2t)	Elvarme	1.643.250			
Ore kirke	Olie (8,8t)	Elvarme	1.582.500			
Særslev kirke	Gas (15,3t)	Elvarme	1.735.500			
Hårslev kirke	Gas (23,2t)	Elvarme	1.426.000			
Skamby kirke og graverhus	Gas (20,0 t)			2.000.000		
Veflinge kirke og graverhus	Gas (11,9 t)			1.700.000		
Særslev præstegård	Gas (9,9t)			300.000		
Hårslev Prgård + graver+konf	Gas (11,1t)			250.000		
Krogsbølle kirke og graverhus	Gas (10,0t)				1.900.000	
Lunde gl. præstegård	Gas (8,7t)				250.000	
Skovby kirke	Gas (10,6t)				1.800.000	
Skovby præstegård	Gas (9,5t)				250.000	
Uggerslev kirke	Olie (3,8t)					1.600.000
Lunde kirke og graverfac	Gas (7,4t)					1.800.000
Norup kirke og graverhus	Gas (8,2t)					1.700.000
Østrup præstegård	Gas (6,1t)					250.000
Sum			6.812.250	4.250.000	4.200.000	5.350.000



I Bogense har landsbykirkerne slukket for grundvarmen.

Til gængæld har vi sat affugtere ind i kirkerne for at holde luftfugtigheden på cirka 68%

Andre fælles tiltag: varmepumper til graverhusene og forberedelse til ladebokse i præstegårdene



11 ha kirkejord som skov og åbent land nedbringer nu provstiets CO2-udledning med 85 tons om året. Området er blevet et rekreativt område, der benyttes flittigt af lokalbefolkningen. Der er også et gudstjenestested.





Et af Bogense
provstis seneste
initiativer...

Tak

fordi du pynter dine
kæres gravsted med
komposterbare
buketter og dekorationer.

